

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. G. nie podlega w okresie od dnia 2 stycznia 2018 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek – (...) Spółka z o.o. w Ł. podnosząc pozorność zawartej umowy o pracę, która miała na celu dalsze posiadanie przez wnioskodawczynię pracowniczego tytułu do ubezpieczeń społecznych i korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z długotrwałą niezdolnością do pracy. Organ wskazał, że spółka (...) Sp. z o.o. od kwietnia 2019 r. zaprzestała opłacania składek za zatrudnione osoby, natomiast od czerwca 2019 r. zaprzestała przekazywania dokumentów rozliczeniowych. Nadto spółka ta posiadała wysokie zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek w wysokości 33.684,81 zł, za okres od 01.2014 r. do 03.2015 r. i od 03.2019 r. do 05.2019 r. (decyzja k. 3 – 5 verte akt ZUS)

Kolejną decyzją z dnia 24 listopada 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zmienił w części decyzję z dnia 17.08.2020 r. i stwierdził, że J. G. jako pracownik zatrudniony u płatnika składek – (...) Spółka z o.o. w Ł.:

1. od 2.01.2018 r. do 27.06.2019 r. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu;
2. od 28.06.2019 r. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

Organ rentowy podniósł, że ponownie przeanalizował wszystkie dokumenty i uznał, że za miesiące od 01.2018 r. do 05.2019 r. spółka przekazała za ubezpieczoną prawidłowe dokumenty rozliczeniowe.

Natomiast spółka zaprzestała składania dokumentów rozliczeniowych od miesiąca 07. 2019 r. oraz nie opłacała składek na ubezpieczenia (ostatniej wpłaty spółka dokonała 15.03.2019 r.). Ostatnia osoba zgłoszona do ubezpieczeń w spółce wyrejestrowana z nich została w dniu 31.07.2019 r.

Na podstawie danych zawartych w Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS: (...) oddział ustalił, że ostatnie roczne sprawozdanie finansowe (...) Spółka z o.o. złożyła w dniu 18.03.2018 r. za 2017 r., natomiast nie złożyła rocznych sprawozdań finansowych za lata 2018 i 2019 r. Powyższe w ocenie oddziału świadczy, że spółka (...) Spółka z o.o. w 07.2019 r. zaprzestała prowadzenia działalności, nie dopełniła jednak obowiązku zgłoszenia likwidacji. (decyzja k. 1-4 akt ZUS)

Od powyższych decyzji ubezpieczona J. G., reprezentowana przez profesjonalnego, złożyła w ustawowym terminie odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi wnosząc o ich zmianę poprzez ustalenie, że podlegała ona obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym do 31 grudnia 2019 r. jako pracownik zatrudniony u płatnika składek – (...) Spółka z o.o. w Ł.. Nadto wniosła o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ustalonych według norm przepisanych. Skarżąca w uzasadnieniu wskazała, że nie posiadała wiedzy, ani świadomości, iż obowiązkowe składki ubezpieczeniowe nie były uiszczane przez pracodawcę jako płatnika składek, a były pracownik nie ponosi zaś odpowiedzialności za czynności, do których wykonania zobowiązany był pracodawca. Ubezpieczona podniosła, że wykonywała swoją pracę od 2009 r. a korzystanie przez nią ze zwolnienia chorobowego, w tym okresie było jedynie przejawem wykonywania praw. Każdy pracownik bowiem w okresie niezdolności do pracy uprawniony jest do pobierania z racji tego należnych mu świadczeń tytułem wynagrodzenia chorobowego, czy zasiłku chorobowego. Według odwołującej twierdzenie, że umowa o pracę została zawarta dla pozorów, nie zostało poparte żadnymi dowodami i jest sprzeczny ze stanem rzeczywistym. Umowa o pracę zawarta została w roku 2009 w celu świadczenia pracy i była wykonywana poza okresami niezdolności do pracy. (odwołanie k. 3 – 6, odwołanie k.3 – 4 akt o sygn. VIII U 127/21)

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie wywodząc jak w uzasadnieniu decyzji i dodatkowo wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (odpowiedź na odwołanie k. 11 – 12 verte, odpowiedź na odwołanie k. 12 – 13 verte akt o sygn. VIII U 127/21)

Na podstawie art. 219 k.p.c. Sąd Okręgowy w Łodzi połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt VIII U 2538/20 i VIII U 127/21. (okoliczność bezsporna)

(...) Spółka z o.o. w Ł. nie zajęła żadnego stanowiska w sprawie. (bezsporne)

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Wnioskodawczyni J. G. legitymuje się średnim wykształceniem, z zawodu jest technikiem ekonomistą. (bezsporne)

(...) Spółka z o.o. w Ł. została zawiązana w dniu 16.06.2005 r., przeważającym przedmiotem jej działalności była sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych. Spółka zajmowała się transportem oraz handlem opałem, sprzedawała węgiel. Spółka zatrudniała około 14 - 15 pracowników. G. G. był w spółce wspólnikiem od 25.05.2010 r. do 29.04.2019 r., w okresie od 23.12.2009 r. do 6.09.2018 r. był prokurentem, a w okresie od 6.09.2018 r. do 29.04.2019 r. Prezesem Zarządu. Od 30.04.2019 r. Prezesem Zarządu był D. P.. Wnioskodawczyni J. G. była wspólnikiem spółki od 25.05.2010 r. do 29.04.2019 r. a od 23.12.2009 r. do 6.09.2018 r. była Prezesem Zarządu. Od 21.11.2019 r. jedynym wspólnikiem spółki był A. R.. (odpis z KRS k. 36 – 41 verte, zeznania wnioskodawczyni 00:03:24 – 00:15:05, w zw. z 01:21:44, płyta CD k. 97, zeznania świadka R. W. 00:31:35, płyta CD k. 97)

W dniu 31 października 2009 r. J. G. zawarła ze spółką z o.o. (...) w Ł. reprezentowaną przez prokurenta G. G. umowę o pracę na czas określony od dnia 1.11.2009 r. do dnia 31.12.2009 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku dyrektora spółki z wynagrodzeniem w wysokości 7.081,00 zł brutto. (umowa o pracę k. 7)

Płatnik składek dokonał zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego, wypadkowego oraz zdrowotnego z tytułu zawartej umowy o pracę od dnia 1 listopada 2009 r. (okoliczność bezsporna, a nadto dane o zgłoszeniach k. 11 akt ZUS)

W dniu 1 stycznia 2009 r. J. G. zawarła ze spółką z o.o. (...) w Ł., reprezentowaną przez prokurenta A. Z., umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 1.01.2010 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku specjalisty ds. administracji z wynagrodzeniem w wysokości 7.081,00 zł brutto. (umowa o pracę k. 8)

Na mocy aneksu do umowy o pracę z dnia 1.05.2011 r. strony ustaliły wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej na kwotę 28.610 zł a pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian. (aneks do umowy o pracę k. 35 akt ZUS)

Na mocy aneksu do umowy o pracę z dnia 1.09.2012 r. strony ustaliły wysokość wynagrodzenia ubezpieczonej na kwotę 7.081 zł a pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian. (aneks do umowy o pracę k. 36 akt ZUS)

W 2018 r. spółka (...) miała kontrahentów. Natomiast w 2019 r. sytuacja finansowa płatnika uległa znacznemu pogorszeniu. Sprzedaż towaru była znikoma. Wystawiano jedną - dwie faktury w danym miesiącu. We wcześniejszym okresie zaś wystawiano 50 - 60 faktur miesięcznie. Przy wartości faktury około 16.000,- zysk brutto wynosił około 2.000 zł. Węgiel był kupowany i odsprzedawany dalej. Do marca 2019 r. dopóki funkcjonowały składy węglowe, to byli tam pracownicy, którzy zajmowali się bezpośrednio sprzedażą. Odnośnie sprzedaży hurtowej - węgiel był zamawiany i transportowany bezpośrednio do klienta, spółka dostawała zaś potwierdzana wz od klienta, że odebrał węgiel i wystawiano na tej podstawie fakturę VAT. Od 1 kwietnia 2019 r. sprzedaż hurtowa zmniejszyła się o około 90%. Księgowa spółki, do której obowiązków należała sprzedaż hurtowa korzystała ze zwolnienia lekarskiego w miesiącu kwietniu 2019 r. przez okres trzech tygodni, a następnie od lipca 2019 r. (zeznania świadka R. W. 00:31:35, płyta CD k. 97, zeznania świadka A. T. 00:51:01, płyta CD k. 97 zeznania świadka P. P. 00:56:59, płyta CD k. 97, zeznania świadka G. G. 00:58:57 – 01:08:49, płyta CD k. 97)

Z uwagi na trudną sytuację finansową spółki z o.o. (...) w Ł. w dniu 12 marca 2019 r. 100 % jej udziałów zostało sprzedanych na rzecz innego podmiotu – (...) sp. z o.o. w W., który zajmował się sprzedażą wierzytelności. Sprzedano udziały za kwotę około 120.000 zł, gdyż wcześniejszy właściciel spółki chciał uniknąć konieczności składania wniosku o upadłość. Następcą prawnym - nowym pracodawcą z końcem marca 2019 r. rozwiązał umowy o pracę z dotychczasowymi pracownikami spółki, poza wnioskodawczynią i jej mężem G. G.. Pracownicy zostali zwolnieni na mocy porozumienia stron. Zmieniła się też siedziba spółki. Po przejęciu spółka całkowicie zaprzestała sprzedaży węgla i nie wykonywała działalności określonej w KRS. Do daty sprzedaży prezesem spółki był G. G.. Wyżej wymieniony miał umowę o pracę na stanowisku prezesa. Jego stosunek pracy trwał do końca 2019 r. Przed ustaniem zatrudnienia G. G. korzystał ze zwolnienia lekarskiego przez 3-4 miesiące. Po sprzedaży spółki do nowego zarządu został powołany D. P., którego firma zakupiła wszystkie udziały spółki. Zarząd był jednoosobowy. Po przejęciu spółki do obowiązków G. G. należało segregowanie dokumentów, sprzętu już istniejącego. Gdy Prezes D. P. przychodził po różne dokumenty, to G. G. je odnajdywał i wydawał. (zeznania świadka R. W. 00:31:35, płyta CD k. 97, zeznania świadka A. T. 00:51:01, płyta CD k. 97 zeznania świadka P. P. 00:56:59, płyta CD k. 97, zeznania świadka G. G. 00:58:57 – 01:08:49, płyta CD k. 97)

Spółka z o.o. (...) w Ł. zaprzestała składania dokumentów rozliczeniowych do ZUS od miesiąca 07.2019 r. oraz nie opłacała składek na ubezpieczenia społeczne od 03.2019 r. (ostatnia wpłata - 15.03.2019 r.). Spółka posiadała zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek w łącznej wysokości 33.684,81 zł za okres od 01.2014 r. do 03.2015 r., i od 03.2019 r. do 05.2019 r.

Ostatnia osoba zgłoszona do ubezpieczeń w spółce została z nich wyrejestrowana w dniu 31.07.2019 r. (przy czym od 12.05.2019 r. przebywała ona na zwolnieniu lekarskim. (bezsporne)

Ubezpieczona korzystała u płatnika ze zwolnień lekarskich: w 2011 r. przez okres 3 miesięcy, w 2012 r.- 5 miesięcy, w 2015 r. - 4 miesięcy. W styczniu 2018 r. ubezpieczona doznała złamania podudzia łącznie ze stawem skokowym. Od dnia 2.01.2018 r. do dnia 2.07.2018 r. wnioskodawczyni ponownie została uznana za niezdolną do pracy z przyczyn ortopedycznych. Następnie po wyczerpaniu pełnego okresu zasiłkowego 182 dni wnioskodawczyni przyznane zostało świadczenie rehabilitacyjne na okres od 3.07.2018 r. do 27.06.2019 r. Od dnia 5.07.2019 r. do dnia 23.03.2020 r. ubezpieczonej zostały wystawione kolejne zaświadczenia o niezdolności do pracy z przyczyn psychiatrycznych. (bezsporne, a nadto dokumentacja medyczna z Centrum Medycznego (...) k. 69, historia choroby z (...) k. 77 zeznania wnioskodawczyni 00:03:24 – 00:15:05, w zw. z 01:21:44, płyta CD k. 97, zeznania świadka R. W. 00:31:35, płyta CD k. 97, zeznania świadka G. G. 00:58:57 – 01:08:49, płyta CD k. 97, dane o wypłaconych świadczeniach k. 12, zaświadczenia lekarskie k. 37 – 41 w załączonych aktach X U 520/20)

W okresach usprawiedliwionej nieobecności w pracy ubezpieczonej pracodawca nie zatrudnił innego pracownika na jej miejsce. (bezsporne)

Brak jest jakichkolwiek dokumentów sporządzonych i podpisanych przez J. G. ze spornego okresu. (bezsporne)

Brak jest dokumentów w postaci wniosków ubezpieczonej o urlop wypoczynkowy po dacie 27.06.2019 r. oraz orzeczenia lekarskiego z zakresu medycyny pracy o dopuszczeniu wnioskodawczyni do pracy po zakończeniu okresu świadczenia rehabilitacyjnego w czerwcu 2019 r. (okoliczność przyznana – oświadczenie pełnomocnika wnioskodawczyni 01:16:22, płyta CD k. 97)

W dniu 30.09.2019 r. spółka z o.o. (...) w Ł., reprezentowana przez A. R., rozwiązała z J. G. umowę o pracę zawartą w dniu 01.11.2009 r. z zachowaniem okresu wypowiedzenia wynoszącego 3 miesiące, który upływał w dniu 31.11.2019 r. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano przyczyny ekonomiczne - likwidacja stanowiska pracy. (rozwiązanie umowy o pracę k. 9)

Ostatnie roczne sprawozdanie finansowe (...) Spółka z o.o. w Ł. złożyła w dniu 18.03.2018 r. za 2017 r., natomiast nie złożyła rocznych sprawozdań finansowych za lata 2018 - 2019. (bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w aktach sprawy oraz w załączonych do akt sprawy aktach ZUS z przebiegu kontroli doraźnej u płatnika składek (...) Spółki z o.o. w Ł. oraz akta o sygn. X U 520/20 a nadto o zeznania świadków pracowników płatnika: R. W. i A. T. oraz kontrahenta płatnika – P. P. a także w części o zeznania świadka G. G. – męża wnioskodawczyni i zeznania ubezpieczonej w zakresie w jakim Sąd przyznał im przymiot wiarygodności.

Sąd odmówił wiary zeznaniom świadka G. G. oraz wnioskodawczyni na okoliczność faktycznego wykonywania przez J. G. obowiązków na rzecz płatnika w ramach stosunku pracy od dnia 28.06.2019 r. gdyż, nie znajdują one oparcia w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

Jak wynika z całokształtu dowodów, w tym zeznań świadków w marcu 2019 r. spółka (...) nie miała już kontrahentów i prawie zaprzestała działalności, nie wystawiała faktur Vat z tytułu sprzedaży. Sprzedaż hurtowa zmniejszyła się o około 90 %. Spółka nie wywiązywała się z bieżących zobowiązań, w tym nie opłacała składek na ZUS za swych pracowników. W dniu 12 marca 2019 r. spółka została sprzedana i nie prowadziła działalności nie zatrudniano już większości pracowników. Za lata 2018 – 2019 spółka nie złożyła sprawozdań finansowych. W tej sytuacji zakres faktycznych obowiązków ubezpieczonej na stanowisku specjalisty ds. administracji mógł być jedynie iluzoryczny. Brak było potrzeby zatrudniania pracownika na wskazanym stanowisku z wynagrodzeniem w kwocie 7.081 zł, gdy nie prowadzono już działalności, nie zatrudniano pracowników a więc nie było możliwości proponowania sprzedaży towarów kontrahentom. Powyższe potwierdza fakt, że wnioskodawczyni nie dysponuje żadnymi dowodami na faktycznie świadczenie pracy, w tym nawet dokumentami pracowniczymi w postaci wniosków o urlop wypoczynkowy po dacie końcowej niezdolności do pracy, tj. po 27.06.2019 r. a przede wszystkim orzeczenia lekarskiego z zakresu medycyny pracy o dopuszczeniu do pracy po upływie okresu świadczenia rehabilitacyjnego w czerwcu 2019 r. Na podkreślenie w tym miejscu zasługuje fakt, że zeznania wnioskodawczyni i wskazanego świadka pozostają w oczywistej sprzeczności odnośnie okoliczności dotyczącej tego, kto jako przedstawiciel płatnika miałby wyrazić zgodę na jej urlop wypoczynkowy po zakończeniu okresu niezdolności do pracy w czerwcu 2019 r. Ubezpieczona wskazała dane nowego Prezesa D. P., podczas, gdy świadek twierdził, że to on sam takową zgodę wyraził. Przy czym w czerwcu G. G. nie był w żaden sposób uprawniony do podjęcia przedmiotowej decyzji, gdyż jak sam przyznał w swych zeznaniach po sprzedaży spółki nie pełnił już funkcji Prezesa a jego czynności były marginalne, gdyż faktycznie zajmował się jedynie porządkowaniem dokumentów już istniejących. Nie posiadał zaś uprawnienia w zakresie prawa pracy.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 235² § 1 pkt. 2 kpc, pominął dowód z zeznań świadków: R. W., A. T., P. P. i P. W. na fakt zakreślony w tezie dowodowej pełnomocnika wnioskodawczyni, jako nie mający znaczenia dla rozstrzygnięcia wobec faktu, że wyżej wymienione osoby nie świadczyły już pracy w spornym okresie (po czerwcu 2019 r.), gdyż rozwiązano z nimi umowy o pracę w marcu - kwietniu 2019r.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie wnioskodawczyni J. G. nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 291 ze zmianami) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U z 2019 r., poz. 1040 ze zmianami), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju a rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem".

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste (nie może on wyręczyć się w pracy inną osobą) i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Dla

stwierdzenia cechy podporządkowania typu pracowniczego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i określone miejsce wykonywania czynności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych.

Do najbardziej istotnych elementów stosunku pracy należą więc: dobrowolność zobowiązania, obowiązek spoczywający na pracowniku, a polegający na świadczeniu pracy osobiście, w sposób ciągły, podporządkowany poleceniom pracodawcy. Pracodawca natomiast jest obowiązany do wynagrodzenia pracownika za świadczoną na jego rzecz pracę oraz do ponoszenia ryzyka gospodarczego, produkcyjnego i osobowego. Obowiązek osobistego świadczenia pracy oznacza, że pracownik nie może powierzyć realizacji czynności, jakie wynikają z umowy o pracę osobom trzecim. Brak bezwzględnego obowiązku osobistego świadczenia pracy wyklucza możliwość zakwalifikowania stosunku prawnego jako umowy o pracę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1998 r., I PKN 416/98, OSNAPiUS 1999, nr 24, poz. 775). Pracownik otrzymuje wynagrodzenie za wykonywanie pracy, za jej świadczenie, a nie za rezultat pracy – umowa o pracę nie jest bowiem umową rezultatu, ale starannego działania.

Podkreślić należy w tym miejscu, iż podporządkowanie pracownika pracodawcy jest szczególnie istotnym elementem, odróżniającym umowę o pracę od innych stosunków zobowiązaniowych, w ramach których istnieje obowiązek świadczenia pracy. Dotyczy ono sposobu, miejsca i czasu wykonywania przez pracownika pracy, a także innych jego obowiązków objętych treścią stosunku pracy. W ramach podporządkowania pracownika mieści się możliwość żądania przestrzegania ustalonych przez pracodawcę (zwłaszcza w ramach regulaminu pracy) reguł porządkowych oraz poddania się jego władztwu dyscyplinarnemu (karom porządkowym). Jak już wyżej podkreślono kolejnymi cechami stosunku pracy, które nie występują w umowie zlecenia, są: obowiązek pracownika do świadczenia pracy osobiście i w sposób ciągły, pozostawania do dyspozycji pracodawcy i wykonywania jego poleceń.

Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika faktycznie świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że od dnia 28.06.2019 r. (...) spółkę z o.o. w Ł. łączyła pozorna umowa o pracę, która nie była realizowana.

W myśl art. 83 § 1. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych jakie prawo łączy z tego typu treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczeniami, a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (opubl. OSNAP 2002/21527, nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją faktycznie wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie

wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa lub sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. (art. 58 § 1 kc w związku z art. 300 kp).

Stosownie do treści art. art. 58 § 1 kc Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy

Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. (§ 2)

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdza się, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy. (art. 58 § 1 kc w zw. z art. 300 kp).

Nadto nadmienić należy, iż w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę od dnia 28.06.2019 r. nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 roku, I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że organ rentowy wykazał w toku sprawy, że (...) spółkę z o.o. w Ł. łączyła pozorna umowa o pracę od dnia 28.06.2019 r.

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), że o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonych decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek istotnie doszło do realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p od dnia 28.06.2019 r.

W tej sytuacji do Sądu Okręgowego należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd Okręgowy zbadał, czy odwołująca osobiście świadczyła od dnia 28.06.2019r. pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Z dokonanych ustaleń wynika, że w 2019 r. sytuacja finansowa płatnika uległa znacznemu pogorszeniu. Sprzedaż towaru w postaci węgla była jedynie znikoma. Wystawiano jedną - dwie faktury w danym miesiącu. Do marca 2019r.

dopóki funkcjonowały składy węglowe, to byli tam pracownicy, którzy zajmowali się bezpośrednio sprzedażą węgla. Od 1 kwietnia 2019 r. sprzedaż hurtowa zmniejszyła się o około 90%. Księgowa spółki, do której obowiązków należała sprzedaż hurtowa w miesiącu kwietniu 2019 r. korzystała przez okres trzech tygodni ze zwolnienia lekarskiego, a następnie od lipca 2019 r. Z uwagi na trudną sytuację finansową spółki z o.o. (...) w Ł. w dniu 12 marca 2019 r. 100 % jej udziałów zostało sprzedanych na rzecz innego podmiotu – (...) sp. z o.o. w W., który zajmował się sprzedażą wierzytelności. Właściciel spółki chciał w ten sposób uniknąć konieczności składania wniosku o upadłość. Następca prawny z końcem marca 2019r. rozwiązał umowy o pracę z dotychczasowymi pracownikami spółki. Pracownicy zostali zwolnieni na mocy porozumienia stron. Po przejęciu spółka całkowicie zaprzestała swojej przeważającej sprzedaży. Spółka z o.o. (...) w Ł. zaprzestała składania dokumentów rozliczeniowych do ZUS od miesiąca 07.2019 r. oraz nie opłacała składek na ubezpieczenia społeczne od 03.2019 r. Spółka posiadała zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek w łącznej wysokości 33.684,81 zł za okres od 01.2014 r. do 03.2015 r., i od 03.2019 r. do 05.2019 r.

Ostatnia osoba zgłoszona do ubezpieczeń w spółce wyrejestrowana z nich została w dniu 31.07.2019 r. (przy czym od 12.05.2019 r. przebywała ona na zwolnieniu lekarskim do 30.06.2020 r.).

Ostatnie roczne sprawozdanie finansowe (...) Spółka z o.o. w Ł. złożyła w dniu 18.03.2018 r. za 2017 r., natomiast nie złożyła rocznych sprawozdań finansowych za lata 2018 – 2019.

W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu brak było zatem realnej potrzeby zatrudniania pracownika na podstawie umowy o pracę na stanowisku specjalisty ds. administracji w jakimkolwiek wymiarze czasu pracy a już szczególnie na pełen etat z wynagrodzeniem w kwocie 7.081 zł.

Brak było potrzeby wykonywania przez wnioskodawczynię czynności w przypadku braku jakichkolwiek towarów, które można by było wystawić na sprzedaż, w przypadku braku kontrahentów, braku pracowników w spółce.

Wnioskodawczyni nie wykazała w jakim zakresie mogłaby pomagać w spółce, która faktycznie nie prowadziła już żadnej działalności, nie miała praktycznie pracowników i została odsprzedana innemu podmiotowi w celu niknięcia złożenia wniosku o upadłość. Nawet, gdyby taka osoba była potrzebna w firmie to wnioskodawczyni nie wskazała żadnego realnie udowodnionego dokumentami, działania w spornym okresie. Samoistne gołosłowne deklaracje o przydatności J. G. w spółce nie stanowią wystarczających dowodów w sprawie.

Jak bezspornie ustalono zaś ubezpieczona korzystała u płatnika z długotrwałych zwolnień lekarskich: w 2011 r. przez okres 3 miesiące, w 2012 r.- 5 miesięcy, w 2015 r. - 4 miesiące. Od dnia 2.01.2018 r. do dnia 2.07.2018 r. wnioskodawczyni ponownie została uznana za niezdolną do pracy z przyczyn ortopedycznych. Następnie po wyczerpaniu pełnego okresu zasiłkowego 182 dni wnioskodawczyni przyznane zostało świadczenie rehabilitacyjne na okres od 3.07.2018 r. do 27.06.2019 r. Od dnia 5.07.2019 r. (tj. już po 7 dniach) do dnia 23.03.2020 r. ubezpieczonej zostały wystawione kolejne zaświadczenia o niezdolności do pracy z przyczyn psychiatrycznych.

Brak jest jednak jakichkolwiek dowodów, na okoliczność, że ubezpieczona po dacie zakończenia świadczenia rehabilitacyjnego wykonała jakiejkolwiek czynności pracownicze. Przede wszystkim brak jest nawet dokumentu w postaci orzeczenia lekarskiego, z zakresu medycyny pracy, o dopuszczeniu wnioskodawczyni do pracy po wykorzystaniu okresu świadczenia rehabilitacyjnego w czerwcu 2019 r. Ubezpieczona w toku postępowania nie wykazała zatem nawet, że po dacie 27 czerwca 2019 r. faktycznie odzyskała zdolność do świadczenia pracy. W tym stanie rzeczy już sam stan zdrowia wnioskodawczyni nie uzasadnił jej dalszego zatrudniania na umowę o pracę.

Brak jest także wniosków ubezpieczonej o urlop wypoczynkowy po dacie 27.06.2019 r.

Brak również jakichkolwiek dokumentów sporządzonych i podpisanych przez J. G. ze spornego okresu.

Zawnioskowani świadkowie – pracownicy płatnika potwierdzili jedynie, że od 2019 r. spółka (...) faktycznie zaprzestała prowadzenia działalności a jej sytuacja finansowa była trudna, natomiast nie mogli mieć żadnej wiedzy w

zakresie czynności jakie ubezpieczona miałaby świadczyć w spornym okresie, tj. od 28.06.2019 r., bo ich zatrudnienie ustało w miesiącu marcu 2019 r.

Sama wnioskodawczyni nie wskazała też żadnych obowiązków jakie miałyby wówczas wykonywać powołując się na korzystanie w przedmiotowym okresie z urlopu wypoczynkowego, co jednak w żaden sposób nie zostało w niniejszym postępowaniu wykazane. (art. 6 kc). Nawet zeznania ubezpieczonej oraz świadka G. G. – jej męża, są w zakresie uzyskania przez nią urlopu wypoczynkowego, całkowicie sprzeczne.

Wskazać zatem należy, że dalsze zatrudnienie wnioskodawczyni na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy nie było, z całą pewnością, uzasadnione rzeczywistymi potrzebami pracodawcy. Spółka po przejściu już od marca 2019 r. rozwiązywała umowy z pracownikami w trybie natychmiastowym, co było uzasadnione trudną sytuacją finansową i zaprzestaniem prowadzenia działalności.

Zaznaczyć należy, że w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy ubezpieczonej pracodawca nie zatrudnił nikogo na jej miejsce .

Powyższe okoliczności świadczą o tym, że faktyczny zakres czynności jaki mógłby zostać powierzony ubezpieczonej od czerwca 2019 r. nie wymagał z pewnością zatrudnienia w ramach stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 7.082 zł.

W świetle wskazanych okoliczności więc dalsze zatrudnianie ubezpieczonej na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy stanowiło działania całkowicie nieracjonalne. Celem racjonalnego pracodawcy jest bowiem osiągnięcie zysku z działalności gospodarczej, dochodów finansowych, by mieć się z czego utrzymywać i żeby firma funkcjonowała i mogła się rozwijać.

Z uwagi na powyższe w ocenie Sądu istniała nierentowność zatrudnienia J. G. na podstawie umowy o pracę na stanowisku specjalisty ds. administracji w pełnym wymiarze czasu pracy od 28.06.2019 r., gdyż realne i finansowe potrzeby pracodawcy zagrożonej likwidacją tego absolutnie nie uzasadniały.

W świetle wskazanych okoliczności przyjąć należy, zgodnie z twierdzeniem organu rentowego, że przedmiotowa umowa o pracę od dnia 28 czerwca 2019 r. była pozorną umową o pracę. Pozorność jej polegała na tym, że strony nie rozwiązały tej umowy wyłącznie w celu dalszego objęcia wnioskodawczyni ubezpieczeniem pracowniczym, a w konsekwencji zapewnienia kolejnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z istniejącymi u ubezpieczonej schorzeniami i koniecznością leczenia. Nie zostało bowiem wykazane, by fakt dalszego zatrudniania J. G. wynikał z rzeczywistej potrzeby pracodawcy oraz nie wykazano również, iż w spornym okresie faktycznie świadczyła ona pracę w ramach stosunku pracy.

Okoliczność, że ubezpieczona była nadal zatrudniona, ale faktycznie nie wykonywała czynności, świadczy o tym, że nie pracowała i to nie z powodu zakładu pracy, który tej pracy jej nie dał, lecz dlatego, że jej nie miał dla J. G..

Szczególne potraktowanie wnioskodawczyni, w stosunku do pozostałych pracowników, wiąże się, w ocenie sądu, z faktem, iż była ona jednym ze współników spółki, który sprzedał swoje udziały nowym nabywcom za stosunkowo niewielkie kwoty. Być może przedłużenie okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym stanowiło specyficzną rekompensatę tej obniżonej ceny.

Tym samym przedmiotowa umowa jako pozorna w okresie od 28.06.2019 r. jest nieważna w świetle art. 83 § 1 k.c. i nie wywołuje skutku w postaci objęcia J. G. w okresie od 28.06.2019 r. obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

Mając powyższe na uwadze Sąd w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

Zgodnie zaś z treścią art. 477¹³ k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez Sąd – przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

Mając zaś na względzie, że na mocy zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 24.11.2020 r. zmieniającej decyzję z dnia 17 sierpnia 2020 r. częściowo zaspokojono roszczenie wnioskodawczyni, tj. odnośnie okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym od 2 stycznia 2018 r. do 27 czerwca 2019 r., w tym zakresie postępowanie umorzono.

Stosownie do wyników postępowania, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd obciążył odwołującą się obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez organ rentowy.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265 t.j. z późn. zm).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni przez PI informując, iż z uwagi na przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia – przedłużeniu, do trzech tygodni, uległ także termin do złożenia apelacji.

K.B